

Af
Jakob Dybdal
*Christensen, Chief
 Market Manager,
 COWI*

Mere effekt for pengene!

Hvert år bliver budgetterne mindre og kravene større i det offentlige. Samtidig er det vigtigere end nogensinde at vide, om en indsats har nytte. Det offentlige skal turde tænke både stort, standardiseret og på tværs af myndigheder, når der skal effektmåles og evalueres, for at få den ligning til at gå op. Her er der vigtig inspiration at hente fra den nye samlede evaluering af den regionale vækstindsats frem til 2020, der omfatter op mod 300 initiativer og har syv myndigheder som opdragsgiver.

Der bruges årligt et stort milliardbeløb på allehånde indsatser inden for velfærd, sundhed, uddannelse & forskning, erhvervsstøtte etc. Og indsatserne er fulgt op af gode intentioner om at måle, veje og effektivturdere ... eller følge op på, om man i det mindste er blevet lidt klogere. Det holder en konstant mængde af projektere, embedsmænd og konsulenter i sving med at lave evalueringsdesign, indsamle data og komme med anbefalinger om «forandrings teorier» og «spredningsstrategier» og andet godt.

Evaluér - men gør det effektivt

Lad det være sagt med det samme – det er en rigtig god idé at drive politik og gennemføre initiativer på et oplyst grundlag. Og selvom tilid kan være billigere end kontrol – så er det svært at komme uden om lidt ekstern opmærksomhed som et bidrag til at komme i land med målsætningerne. Så evaluering skal der til!

Men når budgetterne strammer til, og det ikke afspejles i en tilsvarende tilpasning af målsætningerne, så skal det samme klares for mindre. Og hvad enten det er i sundhedssektoren eller i en evaluering, er kvaliteten tit det første offer. Skal man skabe et solidt vidensgrundlag, må man derfor gå nye veje. Én vej er i højere grad at analysere eksisterende data (eksisterende statistik etc.), men en anden og langt mere oplagt vej er standardisering af ydelser og stordrift.

Fordele og ulemper

For det første er der helt åbenlyse økonomiske fordele. COWIs erfaring med mere end 400 enkeltstående evalueringer inden for vækst- og erhvervsfremme er, at udgifter til evaluering kan skæres ned til en fjerde- eller femtedel af det normale budget for en sådan opgave. For det

andet giver det adgang til tværgående viden af en kvalitet, som ikke kan trækkes ud af nogen statistik eller database. Klassiske metodiske udfordringer og usikkerhed ved at tilskrive effekter til konkrete indsatser kan endvidere reduceres betydeligt. Samtidig åbnes der mulighed for at foretage korrigerende handlinger, hvis en indsats implementeres uhensigtsmæssigt ift. sine mål. Alt sammen fordi der anvendes «live data» i form af interview eller survey.

Ulemperne knyttet til disse små standardiserede evalueringer i modsætning til en «fuld version» er, at detaljer går tabt. Er der tale om initiativer med stor bevågenhed, vil der typisk også være behov for at interviewe en større gruppe interessenter og tid til mere proces.

Se lighedstræk og bundt

Verden er kompleks, og det gælder også for projekter og indsatser. Men når der ses nærmere på «projekters anatomi», er det klart, at de alle bør dele en række fællestræk – og dette er det oplagte omdrejningspunkt for standardisering. Når projekter brydes op i først de konkrete aktiviteter, dernæst det umiddelbare resultat af disse aktiviteter og endelig de forventede effekter – så er grundlaget for en standardiseret tilgang til evaluering lagt.

Men for at standardiseringen rigtig skal give mening, skal det kunne bruges på et større antal projekter og initiativer. Frem for spredte små analyser skal evalueringerne kunne «bundtes», og her er det helt oplagt, at projekterne sorteres efter et vist sammenfald af indikatorer for mål-opnåelse – det kan f.eks. være socialt, miljømæssigt eller socioøkonomisk.

Tilgangen til porteføljeevalueringer er altså velafprøvet og med gode resultater – så hvis modet ellers er til stede i forhold til at reducere kompleksitet, er der mange sektorområder, hvor man sagtens kan få meget mere både indsigt og effekt for pengene. ■